

**A Pásztói-legelő (HUHN20148)
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Natura 2000 fenntartási terve**

Debrecen

2021.

Készítette

Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

Együttműködő partner

NIMFEA Természetvédelmi Egyesület

Vezető szakmai koordinátor

Kapocsi István

Szakmai koordinátor

Lesku Balázs

Vezető természettudományi szakértő

Lesku Balázs

Vezető agrárgazdálkodási szakértő

Hasznosi László

Közreműködő szakértők

Monoki Ákos

Patalenszki Adrienn

Kovács Zoltán

Szabó Gyula

Tokaji Kitti

© Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2021.

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll.
A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai	34
1.1. Név.....	34
1.2. Azonosító kód.....	34
1.3. Kiterjedés.....	34
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	34
1.5. Érintett települések.....	34
1.6. Egyéb védeltségi kategóriák.....	34
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	35
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv.....	35
1.7.2. Településrendezési eszközök.....	35
1.7.3. Körzeti erdőtervek.....	35
1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek.....	35
1.7.5. Halgazdálkodási tervek.....	35
1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv.....	36
1.7.7. Egyéb tervek.....	36
2. Veszélyeztető tényezők	37
3. Kezelési feladatok meghatározása	43
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	43
3.2. Kezelési javaslatok.....	43
3.2.1. Élőhelyek kezelése.....	43
3.2.2. Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	54
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések.....	55
3.2.4. Kutatás, monitorozás.....	57
3.2.5. Mellékletek.....	59
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében.....	60
3.3.1. Agrártámogatások.....	60
3.3.2. Pályázati források.....	65
3.3.3. Egyéb.....	66
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	66
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	66
3.4.2. A kommunikáció címzettjei.....	66
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	67

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Pásztói-legelő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (továbbiakban: kjTT)

1.2. Azonosító kód

HUHN20148

1.3. Kiterjedés

381.65 ha

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és állatfajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2020. évi változatát vettük alapul.

A tervezési területen jelölő élőhelytípus a 1530* - Pannon szikes sztyeppék és mocsarak, jelölő státuszú faj nem fordul elő.

1.5. Érintett települések

Túrkeve

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Túrkeve	Jász-Nagykun-Szolnok megye	381,65 ha	100%	1,61%

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

- Helyi jelentőségű védett természeti terület: Pásztó-pusztai gyepek, kiterjedés: 401,4317 ha (Túrkeve Város Önkormányzatának 17/1998. (XII. 10.) sz. rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről). Átfedés a kjTT-vel: 100%
- Védett tájképi elem: gémeskút (azonosító: 430980) az 50/2008 (IV. 24.) FVM rendelet alapján.
- Országos ökológiai hálózat övezete: A tervezési terület 100%-ban az Országos ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezetének része (2. térképmelléklet).

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Átfedés (%)	Kapcsolódó jogszabály száma
Helyi jelentőségű védett természeti terület	15/44/TT/00	Pásztó-pusztai gyep	381,64 ha	100%	Túrkeve Város Önkormányzatának 17/1998. (XII. 10.) sz. rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről
Védett tájképi elem	430980	gémeskút (azonosító: 430980)			50/2008 (IV. 24.) FVM rendelet alapján
országos ökológiai hálózat puffertérület övezet	OF		381,64 ha	100%	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről 2018. évi CXXXIX törvény.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

- a helyi jelentőségű védett természeti területre kezelési terv még nem készült.

1.7.2. Településrendezési eszközök

- Jász-Nagykun-Szolnok megye területrendezési terve – 3/2020. (V.13.) önkormányzati rendelet
- Túrkeve, településrendezési terv és külterület szabályozási terv – 17/2006 (VIII.07) rendelet

1.7.3. Körzeti erdőtervek

Közép-Tisza erdészeti tervezési körzet erdőterve Közép-Tisza körzet: (Érvényesség: 2017. január 1. – 2027. január 1.) Ügyszáma: HB/11-ERD/12744-1/2016.

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A Pásztói-legelő kiemelt természetmegőrzési terület a vadgazdálkodási tájegységekről szóló 13/2016. (III. 2.) FM rendelet alapján a 101. számú Tiszazugi vadgazdálkodási tájegységbe tartozik. A terület és a tájegység vadgazdálkodására a Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 13/2018. (VII. 3.) AM rendeletben foglaltak az irányadóak. A területtel érintett vadászatra jogosult a Túrkevei Gazdák Földtulajdonosi Vadásztársasága Egyesület (vadgazdálkodási egység kódszáma: 16-754370-101). Vadgazdálkodási üzemterve érvényes: 2037. február 28. Jóváhagyó határozat ügyiratszám: JN-07/54/00250-4/2019.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

- a területre halgazdálkodási terv nem vonatkozik, mivel nem érintett nyilvántartott halgazdálkodási terület.

1.7.6. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv

Nagykunsági alegység (2-18) alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve – Közreadta a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság. Elfogadás dátuma: 2016. április. Érvényes: 2027-ig.

(<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149> alapján)

1.7.7. Egyéb tervek

- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Környezetvédelmi Program 2009-2014. Készítette: a KEVITERV AKVA Mérnöki Vállalkozási Kft. Elfogadta: a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés 151/2010. (IX.24.) számú határozatával
- Túrkeve Város környezetvédelmi programja 2010. Készítette: Zöld Övezet Környezetvédelmi Vállalkozás.
- A tervezési terület első Natura 2000 fenntartási terve 2015-ben természetvédelmi pályázati forrásból (LIFE+ Természet projekt) elkészült, jelen terv annak felülvizsgált verziója. A projekt azonosítója: LIFE10 NAT/HU/000018, elnevezése: *Pásztó-pusztá pannon szikes gyep helyreállítása és megőrzése fenntartható gazdálkodási módszerekkel.*
- A tervezési terület érint koncessziós kutatási területeket.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H: nagy, M: közepes, L: kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A08	Gyepterület kaszálása vagy vágása	M	85	<i>Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*)</i> . A terület nagyobb részén legeltetés helyett inkább a kaszálás jellemző. A kaszálás általában kevésbé diverz gyepi életközösséget tart fenn szikeseken, mint a legeltetés. A területen nagy kiterjedésben jellemző szikes rétek/mocsárrétek esetében is jelentkezik a kaszálás homogenizáló hatása.
A09	Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés	M	10	<i>Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*)</i> . Az állattartó telepek közelében a rendszeres állatmozgás és a telep közelsége miatt kifejezett a túllegeltetés, ami a gyepek jellegtelenedését és gyomosodást okoz.
A10	Extenzív legeltetés vagy alullegetetés	L	40	<i>1530* Pannon szikes sztyeppék és mocsarak</i> : A legeltetett területek egyes részein alacsony a legeltetés intenzitása. Ott az élőhely fajkészlete módosul, homogenizálódik, a gyomok aránya nőhet, és ez kedvezhet a gyomok/ özöngyomok megtelepedésének, terjedésének is. Szárazabb gyepeken is jellemző a kaszálás, ahol a legeltetés lenne a kívánatos hasznosítás/kezelés.

A15	Mezőgazdasági talajművelés (pl. szántás)	M	10	<i>1530* Pannon szikes sztyeppék és mocsarak:</i> Főleg a terület déli részén, a korábban beszántott (részben visszagyepesedett) területeken a jelenlegi szántóként használt területek művelése, szántása károsítja a szomszédos gyepeket (részben közvetlen bolygatás, szegélyek beszántása, taposása, részben közvetett módon: gyomosodás).
A20	Műtrágya kijuttatása mezőgazdasági területre	L	10	<i>1530* Pannon szikes sztyeppék és mocsarak:</i> Főleg a terület déli részén, a korábban beszántott (részben visszagyepesedett) területeken a jelenlegi szántóként használt területek művelése károsítja a szomszédos gyepeket.
A21	Növényvédő szerek használata a mezőgazdaságban	L	10	<i>1530* Pannon szikes sztyeppék és mocsarak:</i> Főleg a terület déli részén, a korábban beszántott (részben visszagyepesedett) területeken a jelenlegi szántóként használt területek művelése károsítja a szomszédos gyepeket.
D06	Elektromos áram és kommunikáció átvitel (vezetékek)	L	5	<i>1530* Pannon szikes sztyeppék és mocsarak:</i> A területen átvezető nagyfeszültségű (120 kV-os, 20 kV-os) légvezetékek az előforduló, főleg a jelölő élőhelytípushoz kötődő madarakat veszélyeztetik. A vezetékek karbantartása, esetleges havária a jelölő gyeves élőhely bolygatásával, károsításával járhat.

E01	Utak, ösvények, vasútvonalak és a kapcsolódó infrastruktúra (pl. hidak, viaduktok, alagutak)	L	10	<i>1530* Pannon szikes sztyeppék és mocsarak:</i> Főleg a terület északkeleti részén, a gyepen kialakított „földút”, keréknyomok bolygatást, gyomosodást okoznak.
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	L	20	<i>1530* Pannon szikes sztyeppék és mocsarak:</i> A gyepeken többfelé megjelent az inváziós selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>). A gyepek jellemző kiszáradása és esetleges bolygatása (pl. vaddisznó) segíti terjedését.
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	L	5	<i>1530* Pannon szikes sztyeppék és mocsarak:</i> A fehér akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>) és a keskenylevelű ezüstfa (<i>Elaeagnus angustifolia</i>) gyepekre terjedése lokálisan előfordul, az élőhely degradációját, átalakulását okozza, ami végül az élőhely kiterjedésének csökkenésével járhat.

I04	Problémát jelentő őshonos növény-és állatfajok	L	60	<i>1530* Pannon szikes sztyeppék és mocsarak:</i> A gyepeken többfelé látható a vaddisznó túrása, bolygatása, ami különösen a száradó szikes rétek/mocsárrétek esetében jelentős gyomosodással okoz.
K02	Lecsapolás	H	60	<i>Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*).</i> A klimatikus okokból is szárazodó terület élőhelyein, különösen a szikes réteken/mocsárréteken a meglévő vízkészlet elvezetése, vagy természetes mozgásának akadályozása rontja azok állapotát. Így a meglévő, mély kiépítésű, elsősorban a területet szegélyező belvízcsatorna-hálózat és a terület közepén ÉK-DNY irányban átvezető egykori, legelőöntözési és belvíz-lecsapolási szándékkal egyaránt létesített, jelenleg a természetes felszíni vízmozgásokat akadályozó csatornaszakasz káros hatású.
L02	Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a mezőgazdasági vagy erdészeti gyakorlatnak által okozott közvetlen változás)	M	60	<i>1530* Pannon szikes sztyeppék és mocsarak:</i> A szikes rétek/mocsárrétek jellegtelenedése és szukcessziós átalakulása (elsősorban a szárazodás miatt) kifejezett.
N01	Hőmérsékletváltozás (pl. hőmérséklet növekedés és szélsőséges hőmérsékleti értékek) a klímaváltozás következtében	M	80	<i>1530* Pannon szikes sztyeppék és mocsarak:</i> A hőmérséklet növekedése, az extrém meleg időszakok gyakoribbá válása rövid távon nehezen detektálható és számszerűsíthető hatást okoz, de valószínűleg mind a száraz, mind az üde élőhelyekre és fajaikra jelentős veszélyt jelent.

N02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	H	80	<i>1530* Pannon szikes sztyeppék és mocsarak:</i> Az aszály és csapadékmennyiség csökkenése az élőhelytípus szárazodását, jellegének kedvezőtlen irányú megváltozását is okozhatja, különösen a szikes rétek/mocsárrétek esetében.
Kód	Potenciális veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H: nagy, M: közepes, L: kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A02	Mezőgazdasági művelési mód változása (kivéve lecsapolás és égetés)	M	10	<i>1530* Pannon szikes sztyeppék és mocsarak:</i> Főleg a terület déli részén, a korábban beszántott (részben visszagyepesedett) gyepterületeken előfordulhat szándékos vagy véletlen elszántás.

A06	Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)	M	80	<p><i>1530* Pannon szikes sztyeppék és mocsarak:</i> Elsősorban a száradó réteken a legeltetés/kaszálás teljes felhagyása esetén gyomok térnyerése várható, különösen a korábban felszántott, visszagyepesedett területeken. Száraz legelőkön szintén a gyomosodás várható, főleg a jelenleg bolygatott, erőteljesebben legeltetett részeken.</p>
B01	Erdővé alakítás más művelési módból vagy erdősítés (kivéve lecsapolás)	L	40	<p><i>1530* Pannon szikes sztyeppék és mocsarak:</i> A jelenlegi jogi szabályozás és pályázati feltételek változása esetén a területen esetlegesen előfordulhat erdőtelepítési tevékenység.</p>

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzések

Alapvető cél a Natura 2000 jelölő értékek (1530* - *Pannon szikes sztyeppék és mocsarak*) fenntartása. Általános cél a Pásztói-legelő összefüggő, gyepes élőhelyeinek megőrzése, és ahol lehetséges, állapotuk javítása.

A terület legfontosabb természetvédelmi célkitűzése a 1530* kódszámú, „Pannon szikes sztyeppék és mocsarak” megnevezésű élőhely-kategória minél teljesebb körű védelme a megfelelő kezelési gyakorlat kialakításával, a veszélyeztető tényezők mérséklésével, illetve felszámolásával. További célkitűzés a területnek főleg a szélein előforduló 6250* - Síksági pannon löszgyepek élőhely megőrzése.

Az alábbi részletes célkitűzések fogalmazhatók meg:

- az esetleges alkalmi beszántások megakadályozása, a meglévők megszüntetése, ezzel a pannon szikes gyep arányát és kiterjedését negatívan befolyásoló egyik ténylegesen előforduló közvetlen emberi hatás kiküszöbölése;
- a pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*) jelölő élőhelytípus állapotmegőrzése és állapotjavítása érdekében természetvédelmi és gazdálkodási szempontból optimalizált legeltetési/kaszálási rendszer kidolgozása;
- a bolygatott részek gyepeinek rekonstrukciója javasolt gyommentesítő kaszálással;
- az idegenhonos fajok visszaszorítása, terjedésük megakadályozása;
- a közösségi jelentőségű nagy tűzlepké (*Lycaena dispar*) védelme érdekében annak tápnövényei, lóromfajok (*Rumex sp.*) állományai fenntartásának biztosítása
- a belvízelvezető csatornákon természetvédelmi célú vízvisszatartó létesítmények telepítésének előkészítése és megvalósítása a lecsapoló hatás csökkentése érdekében.

3.2. Kezelési javaslatok

A Natura 2000 területre vonatkozó természetvédelmi célkitűzések eléréséhez a terület egyes részei eltérő kezelést igényelnek, figyelembe véve az ott előforduló élőhelyeket, fajokat és az ott jellemző gazdálkodási formákat. A kezelési, fenntartási, fajvédelmi, és az élőhely-rekonstrukciós és -fejlesztési javaslatokat ezért a Natura 2000 terület egyes lehatárolt részegységeire, az úgynevezett kezelési egységekre (KE) vonatkozóan rendszerezi a fenntartási terv (a kezelési egységek térbeli elhelyezkedését a 3.2.5. melléklet térképe mutatja be). A közösségi jelentőségű élőhelyekre és fajokra vonatkozó, kutatási és monitorozási javaslatokat a 3.2.4. fejezetben tárgyalja a fenntartási terv.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

„A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának

lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében, azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhöz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A természetvédelmi szempontból javasolt kezelések egységesebb átláthatósága érdekében ún. kezelési egységeket (KE) állapítottunk meg, melyeket hasonló jellegű élőhelyfoltok alkotnak, és amelyek egységes kezelése indokolt. A kezelési egységek lehatárolása nem követi az ingatlan nyilvántartási határokat, mivel a valós és a tényleges területhasználat ettől jelentősen eltérhet. A kezelési egységek lehatárolását az élőhelyfoltok és azok természetessége, állapota, valamint az aktuális kezelési lehetőségek és adottságok adták. A kezelési egységek lefedik a teljes tervezési területet, tartalmaznak jelölő és nem jelölő élőhelytípusokat egyaránt. A kezelési egységeknél meghatározzuk azon intézkedéseket, melyeket a jelölő élőhely és/vagy a faj megőrzése érdekében javasolunk, illetve az élőhely-fejlesztési lehetőségekre is kitérünk.

A területen különböző értékességű-zavartságú sziki gyepek fordulnak elő (1530* jelölő élőhely) (3.3. térkép és 6. térképmelléklet). Jellemzően hiányoznak a talajfelszín-közeli, intenzívebb Na-só felhalmozódásra utaló társulások, az ürmösök, vakszikek, miképpen a szolonyec szikes talajok markáns, felszíni eróziós formái (padkásodás, szikerek, marokkal rakott szik stb.) is.

Legtömegesebb a szolonyec sziki rét (*Agrosti-Alopecuretum pratensis* – *Agropyretosum repentis* szubassz.) és főleg ennek kiszáradó mocsárrétek felé átmenetet mutató formái. Kisebb mértékben, fragmentáltan jelenik meg a cickafarkos füves puszták (*Achilleo-Festucetum pseudovinae*) és a lőszlegelő (*Cynodonti-Poëtum angustifoliae*), mozaikosan és számos átmeneti formát mutatva a kiszáradó rétek felé, jellemzően degradált állapotban. A terület keleties széléin degradált lőszgyep (*Salvia nutanti-nemorosae* – *Festucetum rupicola*) húzódik. A hodályok és korábbi bolygatott részek (trágyadepók, jószágállások) környékén kisebb foltokban ruderalis növényzet, alföldi gyomos száraz gyepek találhatók.

A terület természeti értékeinek, jelölő élőhelyének megőrzéséhez a természetes vízkészlet megtartása, a lecsapolás megakadályozása elengedhetetlen. A megőrzés alapja a gyepterület fenntartása, kiterjedésének és természetességének megóvása, növelése.

1. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE-1 - Legelők, legeltetett gyepek

(b) Kezelési egység meghatározása: legeltetéssel hasznosított, főleg szikes rétek/mocsárrétek, valamint cickórós puszták, lőszgyepek és egyéb jellegtelen üde és száraz-félszáraz gyepek

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek ÁNÉR-kódja: F1b - Cickórós puszták

F2xD34 - Szikes rétek/mocsárrétek

H5a - Lössgyepek, kötött talajú sztyeprétek

OB - Jellegtelen üde gyepek

OC - Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

- Natura 2000 élőhely: 1530* - Pannon szikes sztyeppék és mocsarak

6250* - Síksági pannon löszgyepek

- Érintett közösségi jelentőségű fajok: nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) és vöröshasú unka (*Bombina bombina*), búbos banka (*Upupa epops*), pusztai ölyv (*Buteo rufinus*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*), kék vércse (*Falco vespertinus*), kerecsensólyom (*Falco cherrug*), szalakóta (*Coracias garrulus*), parlagi pityer (*Anthus campestris*), tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*), kis örgébics (*Lanius minor*), fehér gólya (*Ciconia ciconia*), darázsölyv (*Pernis apivorus*), parlagi sas (*Aquila heliaca*), halászsas (*Pandion haliaetus*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), kékes rétihéja (*Circus cyaneus*), hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), tűzok (*Otis tarda*), gólyatöcs (*Himantopus himantopus*),

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén természetvédelmi szempontból a legelőnyösebb a jelenleg is folyó legeltetés (elsősorban szarvasmarhával) fenntartása. Annak hiányában juh és lófélék legeltetésére kell törekedni. A főleg telephelyek közelében jelentkező túllegeltetést el kell kerülni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások

A 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet tartalmazza a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának kötelezően betartandó földhasználati szabályait.

Túrkeve Város Önkormányzatának 17/1998. (XII. 10.) sz. rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről

b) Javasolt előírások:

Kód Gyepterületre vonatkozó előírás-javaslatok

GY01 Felületés nem megengedett.

GY10 Tárcsázás nem megengedett.

GY12 Gyepszellőztetés nem megengedett.

GY13 Kiszántás nem megengedett.

GY14 Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.

GY26 Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.

GY31 A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.

- GY42 Legeltetési sűrűség 0,4-0,6 állategység/ha.
- GY57 Villanypásztor, a kezelési tervvel összhangban, csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulásával alkalmazható.
- GY59 Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
- GY67 Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.
- GY68 Legeltethető állatfaj: juh.
- GY70 Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár).
- GY134 Legeltetési hasznosítás esetén legalább 5 cm-es gyepmagasság biztosítása.

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységbe tartozó gyep természetes állapota és nagy területmérete nem indokolja az élőhely-rekonstrukciót. Az élőhelyfejlesztést az állatlétszám növelésével javasoljuk megvalósítani.

(g) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat

Erdőtelepítés a kezelési egység területén a jelölő élőhely területi kiterjedésének rovására nem támogatott. Kivételt jelent ez alól a védett vagy fokozottan védett madárfajok költését biztosító fa- vagy facsoport esetleges telepítése, de ez is csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetett módon, a jelölő élőhely kiterjedésének érdemi csökkenése nélkül javasolt.

(h) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egységben gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatot nem teszünk.

(i) Kezelési javaslatok indoklása:

Az élőhelyek természetes állapotukban való megőrzése és a hagyományos tájhasználat fenntartása érdekében a legeltetés (elsősorban szarvasmarhával) a legelőnyösebb hasznosítási mód az élőhely fiziognómiája, növényzete és állatvilága megőrzésére. Amennyiben ez nem lehetséges, egyéb állatfajokkal (főleg juh, ló, szamár) történő legeltetés is megfelelő, de szükséges a legeltetés intenzitásáról és módjáról egyeztetni a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatósággal a terület jó természeti állapotának fenntartása érdekében. Mindennemű mezőgazdasági gyephozam fokozására használt beavatkozás (pl. felületés) kifejezetten káros hatású lehet a területen, mivel átalakítja a gyep szerkezetét, és gyomosodáshoz, degradációhoz vezet. A terület mai arculatát a vízállapota határozza meg, így kerülendő annak megváltoztatása: belvizes területeit meg kell óvni a levezetéstől. Az inváziós, illetve intenzíven terjedő tájidegen – pl. keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) – és némely őshonos cserjefajok visszaszorítása (őshonos fajok) és eltávolítása (tájidegen fajok) fontos feladat a gyepterületek fenntartása szempontjából. A nagyobb, vagy fa méretű egyedek esetleges eltávolítása az esetlegesen rajtuk fészkelő madarak kíméletével történhet.

2. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE-2 - Kaszálók, rétek

(b) **Kezelési egység meghatározása:** kaszálással hasznosított főleg szikes rétek/mocsárrétek, valamint löszgyepek, egyéb jellegtelen üde és száraz-félszáraz gyepek foltokkal

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek ÁNÉR-kódja: F2xD34 - Szikes rétek/mocsárrétek

H5a - Löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek

OB - Jellegtelen üde gyepek

OC - Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

T10 – Fialat parlag és ugar

- Natura 2000 élőhely: 1530* - Pannon szikes sztyeppék és mocsarak

6250* - Síksági pannon löszgyepek

- Érintett közösségi jelentőségű fajok: nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) és vöröshasú unka (*Bombina bombina*), búbos banka (*Upupa epops*), pusztai ölyv (*Buteo rufinus*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*), kék vércse (*Falco vespertinus*), kerecsensólyom (*Falco cherrug*), szalakóta (*Coracias garrulus*), parlagi pityer (*Anthus campestris*), tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*), kis örgébics (*Lanius minor*), fehér gólya (*Ciconia ciconia*), darázsölyv (*Pernis apivorus*), parlagi sas (*Aquila heliaca*), halászsas (*Pandion haliaetus*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), kékes rétihéja (*Circus cyaneus*), hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), tűzok (*Otis tarda*), gólyatöcs (*Himantopus himantopus*),

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén természetvédelmi szempontból előnyösebb lenne a legeltetés (elsősorban szarvasmarhával) beindítása, de a jószágállomány és birtokviszonyok miatt ez csak távlati cél. Így a jelenlegi területhasználat fenntartása, a kaszálás is elfogadható természetkímélő módszerek alkalmazásával.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet tartalmazza a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának kötelezően betartandó földhasználati szabályait.

b) Túrkeve Város Önkormányzatának 17/1998. (XII. 10.) sz. rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről.

c) Javasolt előírások:

Kód Gyepterületre vonatkozó előírás-javaslatok

GY01 Felületés nem megengedett.

- GY08 Dobkaszó és talaj meghajtású rendszó, rendelkezó használata nem megengedett.
- GY09 Fogasolás nem megengedett.
- GY10 Tárcsázás nem megengedett.
- GY12 Gyepszellóztetés nem megengedett.
- GY13 Kiszántás nem megengedett.
- GY14 Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.
- GY22 Legeltetéssel és/vagy kaszálással történó hasznosítás.
- GY26 Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.
- GY31 A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
- GY71 Kaszálás június 15. előtt a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés alapján lehetséges.
- GY72 Kaszálás június 15. után lehetséges.
- GY79 Évente az időjárási viszonyoknak és a gyepl állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevó kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása.
- GY92 A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén minimum 10 cm-es fűtarló biztosítása.
- GY99 A kaszátlan területet évente más helyen történó kialakítása.
- GY103 Fokozottan védett földön fészkeló madárfaj fészkeknek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve a kaszálás felfüggesztése, és haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése, akinek a javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védóterületet kialakítása.
- GY112 Tisztító kaszálás, szárzúzás szeptember 1. után kezdhető meg, amely alól kivételt képez július 15-ei dátummal az inváziós növényfajok konkrét állományait érintó kaszálás és szárzúzás.

(e) Élóhely-rekonstrukciós és élóhely-fejlesztési javaslatok

A kezelési egységbe tartozó gyepek természeti állapota és nagy területmérete nem indokolja az élóhely-rekonstrukciót. Az élóhelyfejlesztést a kezelési egységben legelő állatállománnyal javasoljuk megvalósítani.

(f) Erdótelepítésre vonatkozó javaslat

Erdótelepítés a kezelési egység területén a jelöló élóhely területi kiterjedésének rovására nem támogatott. Kivételt jelent ez alól a védett vagy fokozottan védett madárfajok költését biztosító fa- vagy facsoport esetleges telepítése, de ez is csak a természetvédelmi kezelóvel egyeztetett módon, a jelöló élóhely kiterjedésének érdemi csökkenése nélkül javasolt.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egységben gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatot nem teszünk.

(h) Kezelési javaslatok indoklása

Az élőhelyek természetes állapotukban való megőrzése és a hagyományos tájhasználat fenntartása érdekében a legeltetés (elsősorban szarvasmarhával) lenne a legelőnyösebb hasznosítási mód az élőhely fiziognómiája, növényzete és állatvilága megőrzésére. Amennyiben ez nem lehetséges, akkor évi egyszeri, nyár eleji, június 15-e utáni könnyűgépes kaszálás indokolt zárványterületek létrehozása nélkül, bűvósávok meghagyásával, de mindenképpen javasolt a kaszálás előtt (a korábbi időpontra tervezett a kaszálás esetén is) egyeztetni az illetékes nemzeti park igazgatósággal, a terület jó természeti állapotának fenntartása érdekében. Hasonló okból indokolt a magasabb tarló hagyása és a dobkasza (forgódobos fűkasza) mellőzése (tárcsás és alternáló technikák preferálása). A rendsodrásnál korlátozni célszerű a talajmeghajtású rendsodrók használatát, különösen, ha gyomfaj (pl. mezei aszat /*Cirsium arvense*/) van jelen, mert alkalmazása enyhe bolygatást, nyitást okoz. Mindennemű mezőgazdasági gyepfozom fokozására használt beavatkozás (pl. felülvetés) kifejezetten káros hatású lehet a területen, mivel átalakítja a gyep szerkezetét, és gyomosodáshoz, degradációhoz vezet. A terület mai arculatát a vízállapota határozza meg, így kerülendő annak megváltoztatása: belvizes területeit meg kell óvni a levezetéstől. Az inváziós, tájidegen – pl. keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), akác (*Robinia pseudo-acacia*) – és némely őshonos fa- és cserjefajok – visszaszorítása (őshonos fajok) és eltávolítása (tájidegen fajok) fontos feladat a gyepterületek fenntartása szempontjából. A jó természeti állapot megőrzése érdekében indokolt a kaszálókon a madárfajok költségeinek szoros nyomon követése, és szükség szerint a kaszálás kezdő időpontjának eltolása (fűrj, fogoly, tűzok stb. fészekaljainak védelme). Célszerű a kaszálókat évente máshol kijelölni. Ekkor a fajgazdagság és a kétszikűek viszonylag magas aránya fenntartható. Az állandóan kaszált réteken pázsitfűdominancia lép fel, és csak egyes kétszikűek tudnak bizonyos körülmények között tömegessé válni.

3. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE-3 - Tájidegen erdősávok, erdőrészetek

(b) Kezelési egység meghatározása: idegenhonos fafajok (fehér akác /*Robinia pseudoacacia*/, nemesnyár /*Populus x euramericana*) vagy más fák alkotta erdősávok, erdőrészetek, fasorok

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek ÁNÉR-kódja: S1 - Akácültetvények

S2 – Nemesnyarasok

S7 – Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok, fasorok

- Érintett közösségi jelentőségű fajok: búbos banka (*Upupa epops*), pusztai ölyv (*Buteo rufinus*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*), kék vércse (*Falco vespertinus*), kerecsensólyom (*Falco cherrug*), szalakóta (*Coracias garrulus*), parlagi pityer (*Anthus campestris*), tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*), kis őrgébics (*Lanius minor*).

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A területen jelenleg uralkodó fatípus az akác (*Robinia pseudoacacia*) és az olasznyár (*Populus italica*). A távlati célállomány a kocsányos tölgyes (*Quercus robur*) és a csertölgyes

(*Quercus cerris*). Ezekon a területeken a körzeti erdőtervnek megfelelő gazdálkodás folytatható, illetve törekedni kell arra, hogy az egyéb keménylombos fajok közül a hazai, termőhelyhonos fajokat alkalmazzák az elegyítésekben. Alkalmazandó fajok: mezei szil (*Ulmus minor*), tatárjuhar (*Acer tataricum*), mezei juhar (*Acer campestre*), fehér nyár (*Populus alba*), fehér fűz (*Salix alba*), egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*) és vadkörte (*Pyrus pyraeaster*). A kis területű faállományokban rendszeres fahasználatot nem javasolunk.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Erdők esetén a „VP4—12.2.1-16 – Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” VP felhívás.

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezései.

Közép-Tisza erdészeti tervezési körzet erdőterve

Túrkeve Város Önkormányzatának 17/1998. (XII. 10.) sz. rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről

b) Javasolt előírások:

<u>Kód</u>	<u>Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok</u>
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.
E51	Felújítás tájhonos fajokkal illetve célállománnyal. (Megjegyzés: <i>kocsányos tölgy (Quercus robur)</i> , <i>fehér nyár (Populus alba)</i> , <i>tatár juhar (Acer tataricum)</i>)
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.

(f) Élőhely-rekonstrukciós és élőhely-fejlesztési javaslatok:

Az idegenhonos fajok helyett termőhelyhonos fajok alkalmazása javasolt, ld. (3) pont.

(g) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőterületek megtartása, felújítása elfogadható, de az esetleges felújítás során őshonos, a tájegységre jellemző fajok telepítése szükséges. További erdőtelepítések, újabb területek bevonása nem javasolt.

(h) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A kezelési egységben gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatot nem teszünk.

(i) Kezelési javaslatok indoklása:

A jelenleg faállománnyal borított terület részben tájidegen fajokból áll. A tájidegen fajok

lecserélése hazai fafajokra – pl. kocsányos tölgy (*Quercus robur*), fehér nyár (*Populus alba*), tatár juhar (*Acer tataricum*) stb. – általános természetvédelmi célkitűzés. Az erdőállományok gyérítése, véghasználata során a vágásterületen, később a fiatalos állományban is szükséges inváziós fajok visszaszorítása mechanikus, vagy amennyiben szükséges, vegyszeres (lebomlók használatával) úton.

4. Kezelési Egység

(a) **Kezelési egység kódja: KE-4 - Szántók, parlagok**

(b) **Kezelési egység meghatározása:** szántóföldek, parlagok

(c) **Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:**

- élőhelyek ÁNER-kódja: T1 - Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák

T2 – Évelő, intenzív szántóföldi kultúrák

(d) **Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:** A területen belül javasolt a szántóföldi művelés felhagyása. A kJTt délnyugati részén található kevés szántó művelési ágú és használatú terület, illetve gyep művelési ágú, ám szántóként hasznosított rész, illetve emellett kismértékű elszántások is előfordulnak. Továbbá kívánatos volna a szántóföldi művelés felhagyása a Natura 2000 területen kívül eső, de abba beékelődő parcellán (Túrkeve 0503/4, /5 és /6 hrsz.) is.

A szántóföldi művelés során a kemikáliák és növényvédő szerek kiszórandó mennyiségének minimalizálását javasoljuk. Az egyébként szikesedésre hajlamos szántókon annak kialakulását fokozó öntözést nem javasoljuk, viszont a terület arculatát kialakító vízállapot megőrzése kiemelt célnak tekinthető, így a meliorációs tevékenységek megszüntetését ajánljuk.

(e) **Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:**

a) **Kötelezően betartandó előírások:**

A szántóterületeken kötelező előírás nincs, de amennyiben az élőhely rekonstrukciója megkezdődik, akkor a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendeletben megfogalmazott, a NATURA 2000 gyepterületek fenntartását célzó, kötelezően betartandó földhasználati szabályok lesznek érvényesek rá.

b) **Javasolt előírások:**

1) A veszélyeztető hatás mérséklését szolgáló önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Kód **Szántóterületekre vonatkozó előírás-javaslatok**

SZ13 Szántóföldön trágyaszarvas nem alakítható ki.

SZ14 A parcella szélein legalább 3 m széles növényvédőszer-mentes táblaszegély elhagyása, a táblaszegélyben szükség esetén mechanikai gyomirtás végzése.

SZ34 Istállótrágya kijuttatásának mértéke, éves átlagban nem haladhatja meg a 100 q/ha-t.

SZ35 Tápanyag-utánpótlás során a műtrágyával kijuttatott nitrogén hatóanyag mennyisége nem haladhatja meg a 90 kg/ha/év mértéket.

SZ49 Az időszakos és állandó vízállások körül 3 méteres szegélyben talajművelés nem végezhető.

2) A visszagyepesítés, rekonstrukció utáni állapotra vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Kód Szántóterületekre vonatkozó előírás-javaslatok

SZ53 Szántó füves élőhelyé alakítása spontán felhagyással, kivéve az inváziós növényfajok irtását.

SZ54 Szántó füves élőhelyé alakítása, későbbi kezelés nélküli spontán felhagyással, kivéve az inváziós növényfajok irtását.

SZ55 Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.

SZ60 Magvetéshez kizárólag a közeli természetes gyepről származó magkeverék, illetve kaszálék használható fel.

SZ64 A telepítést követő évtől legalább évi egyszeri kaszálás, illetve kíméletes, pásztoroló legeltetés szükséges.

SZ65 A vetést követő egy vagy két évben júliusi tisztító kaszálás végzése a nedves szántó gyomfajainak visszaszorítására.

SZ67 Természetbarát gyepesítés, termőhelytől függően üde rét vagy száraz gyepek kialakulásának elősegítése. Tájidegen magkeverék nem alkalmazható, csak a termőhelyre jellemző őshonos fajok vethetők.

SZ68 A parcella körül természetes talajvédelmet szolgáló táblaszegély fenntartása, illetve telepítése, amely őshonos cserjékből vagy fákból álló sövény, illetve fasor lehet. A táblaszegély inváziós cserje és fafajoktól való mentességének biztosítása kizárólag mechanikai eszközökkel.

(f) Élőhely-rekonstrukciós és élőhely-fejlesztési javaslatok

Élőhelyfejlesztésként a szántóterületek rekonstrukcióját, visszagyepesítését javasoljuk a (e)/(b) pont ide vonatkozó előírás-javaslatok alapján. A kis foltokat viszonylag jó állapotú gyepek veszik körül, így az onnan gyűjtött őshonos fajok magvaiból, terméseiből végzett magvetés a legeredményesebb visszagyepesítési módszer, viszont a szántók felhagyásával és spontán gyepesedéssel is sikeresen kialakítható a gyeptakaró. Utóbbi esetben gyomfajok megjelenése miatt évi minimum kétszeri kaszálás ajánlható.

(g) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat

Erdőtelepítés a kezelési egység területén alapvetően nem támogatott. Kivételt jelent ez alól a védett vagy fokozottan védett madárfajok (pl. vércsék) költését biztosító fa- vagy facsoport esetleges telepítése, de ez is csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetett módon javasolt.

(h) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egységben gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatot nem teszünk.

(i) Kezelési javaslatok indoklása

A szántóföldek délnyugatról ékelődnek be a természetes élőhelyekbe. A korábbi beszántások egy része már visszagyepesedett, de jelenleg is vannak szántó művelési ágú vagy használati módú parcellák. A szántóföldek szerepe és a rajtuk folyó gazdálkodás minősége döntő hatással bír a környező természetes(ebb) élőhelyekre, ennek megfelelően javasolt

minimálisra csökkenteni a vegyszerhasználatot (műtrágyák és biocid-, főként az általános rovarirtószerek) a közösségi jelentőségű gerinctelen fajok védelme érdekében is. A természetes élőhelyekkel érintkező területeken a pufferzóna kialakítása az élőhelyek védelme érdekében szükséges. A szántóterületeket övező természetes élőlényközösségek hosszú távú fennmaradása jelenleg veszélyeztetett, kizárólag a szántóföldi növénytermesztés felhagyásával és a terület visszagyepesítésével, élőhely-rekonstrukciójával lehetséges.

5. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE-5 - Tanyák, telephelyek

(b) Kezelési egység meghatározása: tanyák, telephelyek,

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek ÁNÉR-kódja: U10 - Tanyák, családi gazdaságok
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: búbos banka (*Upupa epops*)

Egyéb fajok:

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok: A kezelési egységben gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslat a tanyák évi legalább egyszeri kaszálással történő gyommentesítése, inváziós fajok visszaszorítása.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Javasolt előírások:

<u>Kód</u>	<u>Gyepterületekre vonatkozó előírások-javaslatok</u>
GY108	Erősen fertőzött foltok sokkoló kaszálással történő kezelése évente legalább háromszor.

(f) Élőhely-rekonstrukciós és élőhely-fejlesztési javaslatok

A kezelési egységben élőhelyfejlesztésre vonatkozó javaslatot nem teszünk.

(g) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat

A kezelési egységben erdőtelepítésre vonatkozó javaslatot nem teszünk.

(h) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

Ügyelni kell arra, hogy az erőteljesen kitaposott vagy tárolásra, jószágállásnak, szérűskertnek használt területek kiterjedése ne nőjön, különösen ne gyepterületek rovására.

(i) Kezelési javaslatok indoklása

A tanyahelyeken lassan regenerálódó gyepek (is) vannak, melyeket természetes élőhelyek öveznek. A későbbiekben magkészlétként biztosíthatják regenerációjukat, viszont a – főként inváziós – gyomfajok csökkentése (kezdetben évente legalább háromszori kaszálással), azért kiemelten fontos, mivel ezen állományok főként innen terjednek tovább a belső területekre.

6. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE-6 - Csatornák, árkok

(b) Kezelési egység meghatározása: csatornák, árkok

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- élőhelyek ÁNÉR-kódja: külön nem ábrázolt

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok: A kezelési egységben gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslat a megfelelő legeltetés/kaszálás biztosítása a csatornák mentén.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek

b) Javasolt előírások:

Kód **Vizes területekre vonatkozó előírások-javaslatok**

V63 Élőhely-rekonstrukció.

(f) Élőhely-rekonstrukciós és élőhely-fejlesztési javaslatok

A kezelési egységben alapvetően a mesterséges csatornák és/vagy vízelvező funkciójuk felszámolása kívánatos, megfontolandó a terület keleti részén futó Túrkevei XV. csatorna kiépített elzárási lehetőséggel (tiltó) történő ellátása, vagy a befogadó előtt földáttöltéssel való elzárása, mely megoldások lehetővé teszik a területen történő vízvisszatartást, de nem járnak a csatorna végleges megszüntetésével.

(g) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat

A kezelési egységben erdőtelepítésre vonatkozó javaslatot nem teszünk.

(h) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egységben alapvetően a mesterséges csatornák és/vagy vízelvező funkciójuk felszámolása kívánatos.

(i) Kezelési javaslatok indoklása

A csatornák, árkok az amúgy is vízhiánnyal küzdő, száradó gyeppek állapotot tovább ronthatják, ezért lecsapoló, vízelvező funkciójuk megszüntetése indokolt.

3.2.2. Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhely-rekonstrukciós és élőhely-fejlesztési javaslatok a kezelési egységek leírásánál szerepelnek (ld. KE-1, KE-2, KE-3, KE-4).

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A Pásztói-legelő a szomszédos, ugyancsak kJTT minősítésű Szandazugi-legelővel egyetemben az országos ökológiai hálózat részét képezi, ökológiai folyosó elemként (2. térképmelléklet). Pontosabb meghatározással ezek agrársivataggal körülvett lépőkövek (stepping stone). Cél az, hogy ez a lépőkő funkció minél megfelelőbben működni tudjon, amit a táji léptékű területhasználat realitásai között (MTÉT rendszeren kívül eső, intenzív szántóterületek veszik körül őket minden irányból csak magának, a lépőkőnek a minél jobb általános kondícióban tartásával lehet megvalósítani. Ez a stepping stone szerep változatos hatékonyságú. Például a már kipusztult ürge (*Spermophilus citellus*) esetében ma gyakorlatilag már nem működik. A nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) esetében viszont úgy tűnik, metapopulációs mechanizmusok dolgoznak, és Pásztó funkcióképes lépőkő ebben a dinamikában (MÁTHÉ 2009, LÉVAI 2004).

A fajvédelmi intézkedések esetén feltüntettük az érintett kezelési egységek számát.

A közösségi jelentőségű **nagy tűzlepke** (*Lycaena dispar*) hernyójának tápnövénye a Tiszántúlon leginkább szinte mindig a fodros (*Rumex crispus*) és a keskenylevelű lórom (*Rumex stenophyllus*). Ezek a fajok rétek növényei, az előbbi általában zavartabb helyeken fordul elő utóbbinál. Mennyiségük nagymértékben függ az előző és az azévi csapadékviszonyoktól. A tapasztalatok szerint az esősebb években gyakrabban lépnek fel tömegesen a vadsóska-fajok. Nem kedvelik a kaszálást, számukra a marhalegeltetés az ideális. Ráadásul a hernyók a sóskafélék tölevélnyel-maradványai között telelnek át, amit a kaszálás sokkal kevésbé hagy épen (a marha nem legeli a sóskafajokat). Ezért javasoljuk a marha és ló legeltetés prioritását. Érintett kezelési egység: KE-1 és KE-2.

A Pásztói-legelő területén a lepkefaj főként a vizes csatornák mentén képes fennmaradni. A csatornák teljes megszüntetése vagy azok tartós kiszáradása meglehetősen negatív hatással lenne az állományra. A kotrások még inkább rontanának a környező gyepek vízháztartásán, így azt természetvédelmi szempontból elfogadni nem lehet. A csatornák többségénél a jelenlegi fenékszint, valamint a partrézsű természetvédelmi tekintetben igen kedvezőtlen. Ez utóbbi kapcsán az esetleges rekonstrukciós munkák természetvédelmi szempontból kívánatos eleme lehetne a funkció nélküli árok és csatornaszakaszok megszüntetése vagy lapos mélyületekké alakítása. A belvízelvezetésre használt csatornák és csatornaszakaszok esetében indokolt lenne azok fenékszintjének emelése és a partok lankásabbá alakítása. Az ilyen jellegű átalakítás eredményeként a nagy tűzlepke mellett számos egyéb értékes faj számára is kedvezőbb életfeltételek alakulnának ki a teljes Natura 2000 területre kivetíthetően (TALLÓSI, 2015).

A közösségi jelentőségű **dunai tarajosgöte** (*Triturus dobrogicus*) és **vöröshasú unka** (*Bombina bombina*) állományai szempontjából a területen jelenleg folyó legeltetési állattartás megfelelő, de az ismert szaporodó helyeket javasolt kihagyni március és szeptember között a legeltetésből, valamint a kaszálásból és a trágya/takarmány tárolás alól is. Továbbá a szaporodóhelyek megfelelő kezelése javasolt (vízügyi kezelés, jelenlegi foltok fenntartása) (előfordulásukat ld. a 3.4. térképen). Érintett kezelési egység: KE-1 és KE-2.

Egyéb, a területen előforduló jelentősebb fajok védelme érdekében megfogalmazott intézkedések

A **fogólábú fátyolka** (*Mantispa styriaca*) a területen 2012-ben előkerült, védett rovar. Speciális életmódú (farkaspókok petecsomóiba petézik, és lárvái kispókokat esznek, míg az imágók bokrokon, magas lágyszárúakon lesből vadásznak) szegélylakó faj, a napsütötte

gyepszéli bokrosok kellene számára. Ezért a terület szélein az inváziós keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) és akác (*Robinia pseudoacacia*) nem felszámolandó, hanem lecserélendő őshonos fa- és cserjefajokra. Érintett kezelési egység: KE-1 és KE-2.

A **fogasfarkú szöcske** (*Polysarcus denticauda*) nem pontosan ismert, milyen gyepeket és gyepterkeket kedvel, illetve tolerál, ezért a cél a változatos, mozaikos gyepterke. Ennek érdekében időbeni mozaikosságot biztosít a kaszálók éves váltogatása. A térbeli mozaikosságot a LIFE+ projekt keretében végzett gyepterke kísérlet is adott, ráadásul a faj éppen itt került elő. Érintett kezelési egység: KE-1.

A jelölő fajokon túl előfordulnak a területen a madárvédelmi irányelv hatálya alá tartozó, I. függelék madárfajok is, több közülük – akár jelentős számban – költ, de – értelemszerűen, hiszen a terület nem különleges madárvédelmi terület (KMT) – nem jelölő státuszúak. Ezek az alábbiak: fehér gólya (*Ciconia ciconia*), darázsölyv (*Pernis apivorus*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), kékes rétihéja (*Circus cyaneus*), hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), pusztai ölyv (*Buteo rufinus*), parlagi sas (*Aquila heliaca*), halászsas (*Pandion haliaetus*), kék vércse (*Falco vespertinus*), kerecsensólyom (*Falco cherrug*) túzok (*Otis tarda*), gólyatöcs (*Himantopus himantopus*), szalakóta (*Coracias garrulus*), búbos banka (*Upupa epops*), lappantyú (*Caprimulgus europaeus*), parlagi pityer (*Anthus campestris*), töviszűrő gébics (*Lanius collurio*), kis örgébics (*Lanius minor*).

A területen előforduló jelentősebb madárfajok védelme érdekében megfogalmazott intézkedési javaslatok

A fokozottan védett **túzok** (*Otis tarda*) – érintett kezelési egység: KE-1 és KE-2 – a tapasztalatok szerint a marhalegelők által nyújtott, változatos gyepterkezetet és többfajú kétszikű növényekben gazdagabb füves vegetációt előnyben részesíti a birka által rövidre nyírt, általában pázsitfü-gazdagabb legelőkhöz képest. Ugyancsak előnyösebb a marhalegelő a kaszálóknál is, mert azokon is hajlamosak a pázsitfüvek felszaporodni, ami táplálkozó területként romlást jelent a túzok számára. Ezért cél a marhalegeltetés terjesztése. Jelenleg inkább csak a város felőli, északkeleti része marhajaratás Pásztón, a túzok pedig éppen átellenben a déli, délnyugati sarokban tartózkodik többet, valószínűleg, mivel az a kevésbé zavart. A kaszálókon – lehetőség szerint – történjen sarjulegeltetés.

A területen átvezető két légvezeték ütközéses balesetet okozhat, és a múltban már okozott is, ezért cél a légvezetékek láthatóvá tétele jelzőgömbök és firefly felszerelésével. A kivitelezésnek természetesen nemcsak a KjtT által érintett szakaszra kellene kiterjednie, hanem a túzok teljes mozgási területére.

A róka (*Vulpes vulpes*) és a Túrkeve város felől jövő esetleges kóborló macska és kutya predációs hatása. Hasonlóan az előzőhöz, ez is nagyobb területre terjed ki, mint a KjtT, célszerűen a Hortobágy-Berettyó teljes jobb partjára érdemes vonatkoztatni feladatként. Ezért cél a helyi vadásztársaság a túzok számára kevésbé zavaró időszakokban (júliustól novemberig) lámpás esti hajtásokat szervezzen, és alkalmazzon engedélyezett csapdákat. A hatékonyságot nagymértékben növeli, ha a koslatási időszak vége felé, azaz február-márciusban is történik lámpás keresés, a kotorékok felszámolása, mert március végén a kölyöknevelés megkezdésével a rókák már kevésbé mobilak.

Továbbá feladat a szárnyas predátorok, azaz varjúfélék kontrollja, a vadászati szabályozással összhangban, varjú-csapdák kihelyezésével. Nem a védett vetési varjú (*Corvus frugilegus*), hanem a dolmányos varjú (*Corvus cornix*) és a szarka (*Pica pica*) állományának csökkentése a cél.

A két vadászati jellegű célkitűzés a Dévaványai-sík KMT területén is fontos, célszerűen integráltan végzendő.

A fokozottan védett **kék vércse** (*Falco vespertinus*) állománya esetében – érintett kezelési egység: KE-1 és KE-2 – egyrészt a KJT déli szegélyén húzódó akác-erdősávon elhelyezett költőládák már régiek, állapotuk romlik, ezért a költőládák pótlandók újak kihelyezésével. Másrészt a fészkelési lehetőséget nyújtó akác pusztulóban van, ezért cél a kieső akácok (*Robinia pseudoacacia*) pótlása szürkenyár-csemetékkel. Nem cél zárt erdősáv létrehozása, a telepítés maradjon ligetes. Harmadrészt a dolmányos varjak (*Corvus cornix*) rendszeres támadásai, zaklatásai ellen együttműködés a helyi vadásztársasággal a dolmányos varjú kontroll terén. A Nimfea Természetvédelmi Egyesület és általában a földtulajdonosok közössége segíthet a dolmányos varjú (*Corvus cornix*) fészkek felkutatásában, melyek közelében a csapdázást a vadászatilag illetékesek már elvégezhetik.

A fokozottan védett **szalakóta** (*Coracias garrulus*) fajjal kapcsolatos problémák, felvetések és célkitűzések általában megegyeznek a kék vércsénél leírtakkal – érintett kezelési egység: KE-1 és KE-2.

A fokozottan védett **kerecsensólyom** (*Falco cherrug*) számára a területen átvezető nagyfeszültségű vezetéken költőtálca van. Nem minden évben fészkel. Kedvenc zsákmányállata, az ürge a '90-es években még élt a terület északnyugati sarkában, kipusztulásának közvetlen oka az ekkor több hullámban bekövetkezett esős években, és magas talajvízállásban, kedvezőtlen nyári időjárásban keresendő. Közvetett ok az, hogy széles mezsgyék, gyepsávok, tanyák, tanyahelyek nélkül, a nagytáblas agrársivatagban ez az állomány izolált populációvá vált, újratelepelési, elvándorlási esélyek nélkül. A kerecsensólyom stabilan megtalálható a területen az ürge nélkül is, de érdemes megvizsgálni egy lehetséges ürgetelepítés lehetőségét – érintett kezelési egység: KE-1 és KE-2.

Egyéb **védett, fokozottan védett nappali ragadozó madarak és baglyok**, de különösen parlagi sas (*Aquila heliaca*), halászsas (*Pandion haliaetus*), valamint a réti fülesbagoly (*Asio flammeus*) előforduló állományai számára egyrészt a táplálékbázisuk védelme a fontos – érintett kezelési egység: KE-1 és KE-2 – melynek érdekében a kaszálás során kaszátlanul hagyott pászták tartása biztosítja a rágcsálók menedékét. Másrészt a közepfeszültségű légvezetékek, mint veszélyforrás merülnek fel, melyek egerészölyvek (*Buteo buteo*) pusztulását már ismételt, dokumentáltan okozták (4. térképmelléklet), ezért feladat szigetelőpapucskok, vagy más védelmi technikák felrakása.

A védett **kis őrgébicsnek** (*Lanius minor*) fogyó fészkelőhelyei vannak a legelő szélén – érintett kezelési egység: KE-1, KE-2 és KE-3 – ezért ott feladat a kieső akácok (*Robinia pseudoacacia*) pótlása szürkenyárral (*Populus canescens*).

A védett **búbos banka** (*Upupa epops*) számára alkalmas odvas fák fogyatkoznak. Ezért a kieső akácok (*Robinia pseudoacacia*) pótlása fehér, vagy szürkenyárral (*Populus alba*, *P. x canescens*) e faj számára is fontos. Ezen kívül fészkekodók kihelyezése is javasolt – érintett kezelési egység: KE-1, KE-2, KE-3 és KE-5.

A **fürj** (*Coturnix coturnix*) számára megfelelő gyepgazdálkodás, a fészkek kikaszálásának mellőzése a cél – érintett kezelési egység: KE-1 és KE-2.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

1. Közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok monitorozása:

A közösségi jelentőségű élőhelytípusok (1530*, 6250*) Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) alapján végzett monitorozása javasolt. Az NBmR 5x5 km-es kvadráttal

nem fed át a tervezési terület.

A **kisfészű aszat** (*Cirsium brachycephalum*) esetében javasoljuk a faj újbóli megjelenésének ellenőrzését, megjelenése esetén pedig a folyamatos monitorozást.

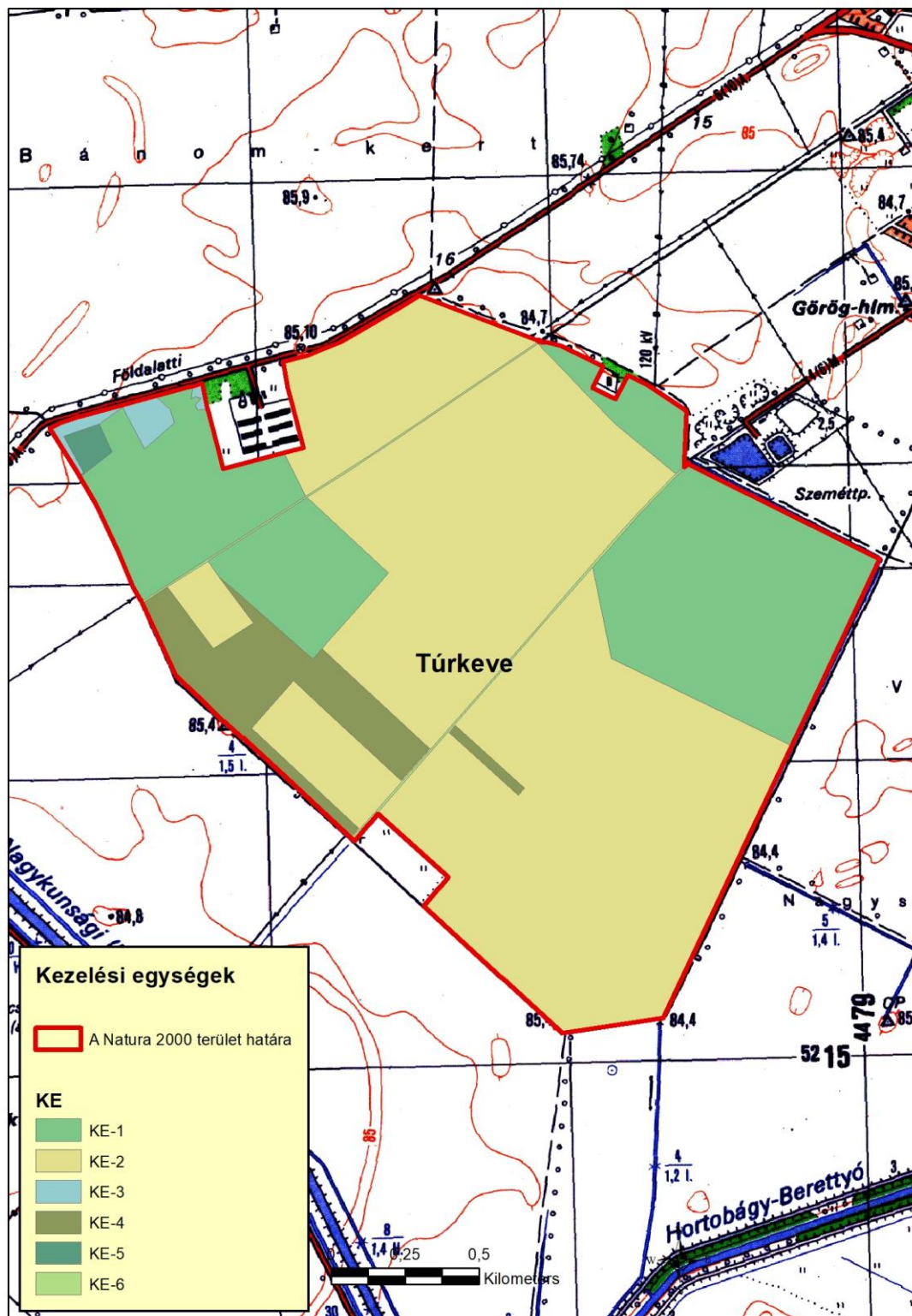
A **nagy tűzlepke** (*Lycaena dispar*) monitorozása NBmR protokoll szerint transzekt menti számlálással végzendő optimális esetben évente, minimálisan három évente.

A kisebb kiterjedésű élőhelyfoltok esetén alkalmazható az Európai Lepkemonitoring Programba (European Butterfly Monitoring Scheme - eBMS) illeszkedő időlimites pontszámlálás (timed count) módszere is.

Az újonnan előkerült, közösségi jelentőségű kétéltűfajok monitorozását optimális esetben évente, minimálisan ötévente megismételt, standardizált mintavételezéssel indokolt elvégezni. Mintavételi helyeket javasolt természetes mocsárfoltokban, valamint kubikgödrökben kijelölni. A **dunai tarajosgőte** (*Triturus dobrogicus*) esetén palackcsapdázás, valamint transzekt mentén végzett peteszámlálás, a **vöröshasú unka** (*Bombina bombina*) esetén akusztikus, valamint transzekt mentén végzett vizuális felmérés a javasolt módszer.

3.2.5. Melléletek

A gazdálkodáshoz és egyéb területhasználathoz köthető kezelési egységek megjelenítése (készült: 2021.)

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Pásztói-legelő (HUHN20148) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területbe tartozik. A kezelések kivitelezésének jogi keretét elsődlegesen a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény és a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, illetve az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény vonatkozó rendelkezései adják.

A fent hivatkozott Natura 2000 terület teljes egésze helyi jelentőségű védett természeti terület is.

Ezen túl a terület teljes egészében az országos ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezete is (ld. 1.6. fejezet).

A terület 97,7%-a magántulajdon, 1,2%-a önkormányzati tulajdon, valamint 1,1%-a egyéb állami tulajdon. A magántulajdonú területek több tulajdonos között oszlanak meg, és a nagyon sok tulajdonos által érintett osztatlan közös tulajdon jellemző a területen.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer

Bevezetés

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végeztével – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. és 2022. évekre átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti években a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2023-tól indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetőek el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedés mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrésztlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírascsoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítás) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető támogatások rövid ismertetése

A jelenleg hatályos Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer alapján a Pásztói-legelő kiemelt jelentőségű természet-megőrzési terület Túrkeve település közigazgatási területét érintve az alábbi azonosítóval jelzett fizikai blokkokban található:

Az azonosítók évenként változnak, így a táblázat csak tájékoztató jellegű. A Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR) legfrissebb adatai a <https://www.mepar.hu/> honlapon

érhetők el.

MePAR Blokkazonosító	Teljes terület (ha)	Támogatható terület (ha)	KAT
U7LN3-Q-16	181.87	177.01	KAT20
UQDFD-5-16	150.39	147.10	KAT20
UQ9L0-R-16	62.99	56.95	KAT20
UK923-5-16	3.80	0.73	KAT20

A fizikai blokkban gazdálkodó mezőgazdasági termelők számára az alábbi agrártámogatási források érhetőek el:

Egységes területalapú támogatás (SAPS)

A támogatás mértékéről évente az ágazatért felelős miniszter dönt miniszteri rendeletben. A támogatás igénybevételének feltétele, hogy a gazdálkodó maradéktalanul tartsa be az 50/2008. (IV.24.) FVM rendeletben foglaltakat, amely a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti állapot feltételrendszerét tartalmazza.

2015-től önállóan nem, csak a zöldítés támogatással együtt igényelhető.

Zöldítés támogatás:

A zöldítés keretében elnyert támogatási összeget kifejezetten az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra kell fordítani. Elsődleges célja, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végzők egyre nagyobb mértékben járuljanak hozzá a mezőgazdaság alapját is képező környezet és természeti erőforrások megőrzéséhez.

A zöldítés három különböző gyakorlat összessége: állandó gyepterületek fenntartása; terménydiverzifikáció (azaz a növénytermesztés diverzifikálása, változatosabbá tétele), illetve az ökológiai jelentőségű területek kijelölése (EFA). A zöldítés három gyakorlata nem minden esetben különül el egymástól.

Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (VP-4-10.1.1-15 és VP-4-10.1.1-16., VP-4-10.1.1-21)

Középhosszú távú támogatási rendszer, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett, VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (AKG 2015) és VP-4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (AKG 2016) pályázatok szabályozzák. A támogatás fő céljai a vidéki területek fenntartható fejlődésének támogatása, a környezet állapotának megőrzése és javítása, a mezőgazdasági eredetű környezeti terhelés csökkentése, környezetvédelmi szolgáltatások biztosítása, a természeti erőforrások fenntartható használatán alapuló mezőgazdasági gyakorlat erősítése. Kiemelten kívánja továbbá támogatni a biodiverzitás megőrzését a természetes életkörülményeik között (a gazdaságban), a természet, a víz, és a talaj védelmét a termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezet kialakításával, a környezettudatos gazdálkodás és fenntartható tájhasználat kialakításával.

Kötelező földhasználati előírások ellenértékéként igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések

A Natura hálózat gyeppel hasznosított területeire a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól értelmében speciális földhasználati előírások vonatkoznak, melyek betartása többletköltséget, illetve bevételkiesést jelentenek a gazdálkodók számára. A Vidékfejlesztési Program keretében pályázható „VP4-12.1.1-16. - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” kompenzációs támogatás ezeknek a többletköltségeknek, valamint kieső bevételeknek az ellentételezésére szolgál.

Ehhez hasonlóan létezik a Vidékfejlesztési program keretében erdős területekre vonatkozó

„VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” támogatás is. A Natura 2000 irányelveket érvényre juttató jogszabályok végrehajtásával érintett, az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott, magánjogi tulajdonban lévő Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz a felmerülő költségek és jövedelem kiesés ellentételezésére az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően évente, változó összegű kompenzációs támogatás igényelhető.

Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása

A „VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 15) és VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 18) és a VP-4-11.1.-11.2.-21 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása) ÖKO 21)” pályázat célja egyrészt a konvencionális területek ökológiai művelés alá vonásának ösztönzése, másrészt az ökológiai művelésbe vont területeken a gazdálkodási mód fenntartása, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett pályázat szabályozza.

Erdő-környezetvédelmi kifizetések:

A Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett „VP4-15.1.1-17 - Erdő-környezetvédelmi kifizetések” pályázat célja a tudatos erdő-környezetvédelmi gazdálkodási módok elterjesztése, a fafajok adaptációs készségének növelése, az egyes területeken az erdőtípus, fafaj-összetétel, illetve gazdálkodási mód megváltoztatása. A kiírás alapján kizárólag magánjogi erdőgazdálkodó kaphat támogatást a jogerős erdőtervvel rendelkező, Országos Erdőállomány Adattárban szereplő erdőrészletben történő örökérvényű erdőgazdálkodásra, erdőállományok kézimunka igényes ápolására, illetve természetkímélő anyagmozgatásra.

VP5-8.2.1-16 Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása

A felhívás célja a fásítások, mezővédő erdősávok rendszerének kialakítása, fás legelők területének növelése a jelenlegi erdőzónában és az alföldi erdőssztyepp területeken, hozzájárulva a mezőgazdasági és az állattenyésztési termelékenység növeléséhez.

VP5-8.1.1-16 Erdősítés támogatása

Célja a klímaváltozás hatásainak csökkentése, a szél és vízerózió elleni védekezés, valamint a faanyag, mint környezetbarát nyersanyag és megújuló energiaforrás iránti növekvő igény kielégítése érdekében az erdőterület növelésének támogatása.

VP5-8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások

A felhívás a meglévő erdő természetességi állapotához képest magasabb természetességi állapotú, vagy a sarjeredetű állomány helyett magasabb ökológiai értékű, legalább azonos természetességű, nem sarj eredetű állomány létrehozását kívánja előmozdítani.

VP4-15.2.1.1-16 Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése

A felhívás célja a klíma rezisztens fafajok biztosítása, fafajaink evolúciós potenciáljának fenntartása a genetikai változatosság megőrzése a fafajok alkalmazkodóképességének érdekében.

VP4-15.2.1.2.-17 Erdészeti, genetikai erőforrások fejlesztése

A felhívás célja a magyarországi erdészeti fafajok genetikai erőforrásainak megőrzésével a meglévő genetikai változatosságot, mint az alkalmazkodóképesség alapját és fafajaink evolúciós potenciálját hosszútávon megvédje és fenntartsa.

VP5-8.3.1-17 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése

Az erdőgazdálkodás biztonsága érdekében szükséges fokozott figyelmet fordítani az erdőtüzek kialakulásának megelőzésére – a pályázati felhívás ehhez biztosít megfelelő támogatást.

VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása

A támogatás célja az erdőtüzek vagy egyéb természeti katasztrófák – az éghajlatváltozással összefüggő eseményeket is beleértve és a katasztrófaesemények által károsított erdőgazdálkodási potenciál helyreállítása.

VP5-8.6.2-16 Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek

A felhívás célja az erdők gazdasági értékének növelése olyan erdészeti beavatkozásokkal, amelyek által az erdők nagyobb mértékben képesek ellátni gazdasági értékteremtő funkciójukat.

Ide kell érteni azokat a beavatkozásokat is, amelyek hatásai nem azonnal, hanem a jövőben várható fahasználatok során tapasztalhatók.

VP4-8.5.2.-17 Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése

A felhívás célja, hogy a magyar erdők közjavainak ingyenes elérhetőségének lehetősége jelentősen bővüljön.

VP5-8.6.1-17 Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások

A felhívás célja az erdőgazdálkodás hatékonyságának javításához és a természetközeli erdőgazdálkodási módok elterjedéséhez szükséges eszközök és géppark kialakításának ösztönzése, valamint az erdei termékek és melléktermékek gazdasági hasznosításához szükséges elsődleges feldolgozást szolgáló gépek és berendezések biztosítása, beleértve a lokális megújuló energiarendszer kiszolgálást, faipari feldolgozás előkészítését szolgáló gépeket, technológiát is.

VP2-4.1.3.7-20 Csemetekertek gépbeszerzése

A hazai jó minőségű erdészeti szaporítóanyag iránt mutatkozó fokozódó kereslet kielégítéséhez, valamint az erdészeti szaporítóanyag termelési ágazat versenyképességének fenntartásához, fokozásához szükséges új gépek, eszközök beszerzése vagy minőségi cseréje jelentős terheket ró a gazdálkodókra, amely indokoltá teszi a megfelelően ösztönző támogatási rendszer kialakítását.

Ebből adódóan a felhívás elsődleges célja az erdészeti szaporítóanyag termelési ágazat hatékonyságának javításához szükséges eszközök és géppark kialakításának ösztönzése.

Nem termelő mezőgazdasági beruházások

A Vidékfejlesztési Program keretében a „VP4-4.4.1-16. - Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások” pályázat alapján támogatás vehető igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, ez által növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez.

Ugyancsak a Vidékfejlesztési Program keretében van lehetőség pályázni Vízvédelmi célú nem termelő beruházások kivitelezésére. A VP4-4.4.2.1-16 - Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: létesítmények kialakítása, fejlesztése”, illetve a „VP4-4.4.2.2-16 - Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: vízvédelmi és vizes élőhely létrehozása, fejlesztése”

támogatások alapvető célja területi vízvisszatartás elősegítése, illetve a felszíni és a felszín alatti víztesteket érő terhelések, szennyezések csökkentése, megakadályozása, mind az éghajlatváltozással összefüggő problémák minimalizálása, mind a biodiverzitás megőrzése, mind a vizeink mennyiségi és minőségi védelmének biztosítása céljából.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Kifejezetten Natura 2000 területekre jelenleg a Natura 2000 gyep- és erdőterületekre vonatkozóan létezik kompenzációs kifizetés, azonban egyéb természetvédelmi szempontból fontos élőhelyre (vizes élőhelyek stb.) kidolgozott földhasználati előírás, illetve ez alapján kompenzációs kifizetés nincs hatályban. Ebből adódóan nincsenek speciális faj és élőhelyvédelmi intézkedések.

A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó jelenlegi földhasználati előírások általános értelemben olyan gyephasználatot támogatnak, amely országos léptéket tekintve általában szükségesek a gyepök természetességének megőrzéséhez. Ugyanakkor általánosságukból következően nem képesek kezelni olyan helyi és speciális problémákat, amelyek éppen a jelölő értékek miatt fontosak, egyes kivételes esetekben akár ellent is mondhatnak a Natura 2000 célkitűzéseknek. A fenntartási terv egyik szerepe éppen azoknak a lokális kezelési feladatoknak a meghatározása, amelyek támogatási rendszerbe való beépítése a Natura 2000 célkitűzések szempontjából szükséges.

A jelenlegi agrártámogatási rendszer további jelentős korrekcióra szoruló hiányossága, hogy nem ösztönzi a természetvédelmi szempontból fontos gazdálkodói beavatkozásokat a nem hasznosított mezőgazdasági területeken. Egyúttal nem is teszi érdekeltté a gazdálkodót abban, hogy azok a nem hasznosított mezőgazdasági területek, amelyek éppen a hasznosítás hiánya miatt őriznek értékes közösségi jelentőségű élőhelytípusokat, fajokat - megfelelő (vagy jobb illetve nagyobb) állapotban és kiterjedésben fennmaradjanak.

Mivel ezek a területek nem támogatható területrészek, a támogatható terület maximalizálása érdekében a gazdálkodók gyakran eltüntetik a szegélyvegetációt, cserjéseket, kaszálják az értéktelen szénát adó, vagy vízállásos területeket is, amelyeken korábban nem folytattak intenzív jellegű gyepgazdálkodást. Ez a helyzet úgy javítható, ha agrártámogatás lesz igényelhető a nem művelt területekre, azaz nemcsak a kivett művelési ágú területekre, hanem a művelés alatt álló területek egyes részterületeire is.

Fontosnak tartjuk továbbá a Natura 2000 területek közötti koherencia biztosítása érdekében a természeti területek és az ökológiai hálózatba tartozó területek kedvező állapotának megőrzése a Natura 2000 területeken kívül is. A fenti problémára megoldás lehet, ha a természetvédelmi szempontból értékes, de gazdaságosan nem művelhető területek is legalább minimális mértékben támogathatóak lennének, ezáltal nem lennének teljesen haszontalanok a tulajdonosok, földhasználók számára.

A támogatási rendszer kialakítása során figyelembe kellene vennie a támogatásra benyújtott terület természetvédelmi értékességét, sajátos ökoszisztéma szolgáltatásait, az ott megtalálható, elkülönülő élőhelyfoltok természetességi értékét és a jó természetességű területeken vagy részterületeken azoknak a fennmaradását segítő gazdálkodást vagy akár a „nem beavatkozást” kellene ösztönözni.

3.3.2. Pályázati források

A tervezési területen a gyakorlati fenntartási intézkedések egy része természetvédelmi pályázati forrásból (LIFE+ Természet projekt) valósult meg, melyhez az Európai Bizottság, valamint az Agrárminisztérium, mint társfinanszírozó biztosított forrást. A projekt

azonosítója: LIFE10 NAT/HU/000018, elnevezése: *Pásztó-pusztá pannon szikes gyep helyreállítása és megőrzése fenntartható gazdálkodási módszerekkel*. A projekt fő kedvezményezettje és egyben koordinátora a Nimfea Természetvédelmi Egyesület. A projekt megvalósításában partnerek a Hermann Ottó Természetvédelmi Kör, a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság és a Tiszatáj Közalapítvány. A projekt időtartama: 2011.09.01 – 2015.10.31. teljes költségvetése: 569.731 euro.

A projekt a terület természetvédelmi állapotának javítását tűzte ki célul fenntartható gazdálkodási módszerekkel. Ennek érdekében a projektpartner Tiszatáj Közalapítvány 35 ha területet vásárolt meg, aminek eredményeképpen a tulajdonosok száma kb. 90-vel csökkent. A 0496/6 hrsz-en lévő állattartó telep bővítve lett és fel lett újítva. A terület közepén található, ÉK-DNY irányban átvezető egykori, legelőöntözési szereppel létesített, jelenleg a természetes felszíni vízmozgásokat akadályozó csatorna (4. térképmelléklet) részleges (kb. 150 m) átépítése-befedése a LIFE+ projekt keretében megvalósult. A LIFE+ forrás lehetőséget adott a területtel kapcsolatos természetvédelmi célzatú tevékenységek disszeminációjára, mely során gazdálkodók számára szakmai, gyerekek számára ismeretterjesztő kiadványok, szacikkek készültek, illetve a program népszerűsítése során nyílt napok szerveződtek.

A tervezési terület első fenntartási terve is a LIFE+ projekt keretében készült el, jelen terv annak felülvizsgálata.

A jövőben javasolt a terület vízháztartására vonatkozó vizsgálat elvégzése, mely alapján a további intézkedések tervezhetők. Továbbá javasolt annak vizsgálata, hogy az állatállomány milyen mértékű növelésére lenne szükség a terület ideális kezelése céljából.

3.3.3. Egyéb

Az utak környékén a terület ápolása pl. szemétszedés a javasolt lenne, akár önkéntesek akár a közmunkaprogram bevonásával.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Kifejtve a 3.4.2. pont alatti táblázatokban, összevontan a kommunikáció címzettjeivel.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Felhasznált kommunikációs eszközök:	Kommunikáció címzettjei:	Időpont, helyszín:	Egyéb információ:
Honlap	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészek tulajdonosai és vagyongazdái e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2021.08.18-tól folyamatosan letölthető	
Érintettek levélben vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása	e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok	2021.08.23. - 2021.09.16. között	Kiküldött értesítések darabszáma: 476 levél + email.

Szervezése, lebonyolítása, tartalma:

1. A fenntartási terv letölthetővé vált és a véleményezhetőségről cikk jelent meg a kommunikációs feladatokat végző Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság honlapján (20121.08.18.).

2. Az érintettek jelentős köre a fenntartási terv véleményezhetőségéről, a véleményezés módjairól és határidejéről postai levélben (és/vagy e-mailben) értesítésre került. Az értesítők kerültek kiküldésre (2021.08.23. - 2021.09.16. között kerültek kiküldésre és tartalmazták a véleményezéshez szükséges információkat (terület kód, név, véleményezési határidő stb.). A címzettek köre, az értesítés módja, a tőlük érkezett válaszok, valamint a rájuk adott tervezői válaszok a 4. sz. mellékletben található.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A társadalmi egyeztetés legfontosabb beérkezett véleményei és a rájuk adott tervezői válaszok:

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
<i>Országos hatáskörű szervek:</i>					
Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság	- levél, és/v. email értesítés - honlap	igen - megállapítja, hogy az Igazgatóság által HUHN20148 azonosító kódszámon elkészített dokumentációban meghatározott kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatok a jogszabályban foglalt előírásokkal nem ellentétesek, ezért „A Pásztói-legelő (HUHN20148) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve” jóváhagyása ellen kifogást nem emel. - A fenntartási tervre vonatkozóan kiegészítést, további észrevételt és javaslatot nem terjeszt elő.	levél	nem	Nem tett módosítást igénylő észrevételt.
Magyar Bányászati és Földtani Hivatal	- levél, és/v. email értesítés - honlap	igen - az MBFSZ megállapította, hogy a tervezet a tárgyi terület természeti értékeit veszélyeztető tényezők között megfelelő mértékben foglalkozik a terület vízháztartásának kérdéseivel, amelyek befolyással vannak a klímaváltozás hatásaira is (aszály és csapadékmennyiség csökkenése) - az MBFSZ felhívta a figyelmet arra, hogy a „Pásztói-legelő” Natura	levélben	igen	- Az 1.7.7. Egyéb tervek fejezetben utalás történt a koncesszióra kijelölt területekre. - A közeli bányászati érdekelttségű területek és a koncesszióra kijelölt területek az 1.3.3.6 fejezetben kerültek felsorolásra. - koncessziós kutatási területek érintettjeinek tájékoztatása megtörtént, a

Kommunikáció címezettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
		<p>területének nagyobb, nyugati részét lefedi a Mezőtúr koncessziós kutatási terület, a maradék, keleti részét pedig Kőrösladány koncessziós kutatási terület;</p> <p>- kéri/figyelmeztet, hogy az érintett bányászati jogok jogosítottjait is meg kell keresni ez ügyben;</p> <p>- a legközelebbi bányatelek a tárgyi területtől kb. 750 méterre DK-re a Túrkeve III. - szénhidrogén védnevű bányatelek, valamint É-ra a Túrkeve II. - szénhidrogén és Túrkeve IV. – szénhidrogén védnevű bányatelek;</p> <p>- kérte a fent említett ingatlanok lehatároltságának pontosítása érdekében a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztálya megkeresését;</p> <p>- az MBFSZ felhívta a figyelmet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4. § (4) bekezdésében foglaltakra, amely szerint a Natura 2000 tervet elkészítése során egyeztetni kell a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervekkel és az érintett földrészletek tulajdonosaival és vagyonkezelőivel, a bányászati jogosultságok jogosítóival, valamint ezek gazdasági érdek-képviselői szerveivel;</p>			<p>bányatelekkel kapcsolatban érintettek tájékoztatását a bányatelek Natura 2000 területhez viszonyított minimum kb. 750 km-es távolságának következtében nem tartottuk szükségesnek</p>
Országos Vízügyi Főigazgatóság	<p>- levél, és/v. email értesítés - honlap</p>	<p>igen</p> <p>- a fenntartási tervvel kapcsolatban külön észrevételt nem tett;</p> <p>- kérte a területileg illetékes vagyonkezelő Közép-Tisza-vidéki Igazgatóság észrevételeinek figyelembevételét</p>	levélben	nem	Nem tett módosítást igénylő észrevételt.
Nemzeti Népegészségügyi Központ, Közegészségügyi Főosztály	<p>- levél, és/v. email értesítés - honlap</p>	<p>igen</p> <p>- A (HUHN120148) Pásztói-legelő Natura 2000</p>	levélben	nem	Nem tett módosítást igénylő észrevételt.

Kommunikáció címettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
		<p>terület aktualizált fenntartási tervének kémiai biztonsági vonatkozását nem állapította meg, továbbá település-és környezet-egészségügyi szempontból észrevételt nem tett.</p> <p>- Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8) Korm. rendeletben meghatározott kötelező, részletes tartalmi elemeket, a véleményezésre megküldött (HUHN20148) Pásztói-legelő Natura 2000 terület aktualizált fenntartási terve tartalmazza, így a tervezetben foglaltak ellen kifogást nem emelt.</p> <p>- A vélemény kiadására hatósága hatáskörét és illetékességét az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet 4. § (4) bekezdése és az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet 3. számú melléklete I.1.b. pontja állapítja meg.</p>			
<p>Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Megelőzési és Engedélyezési Szolgálat</p>	<p>- levél, és/v. email értesítés - honlap</p>	<p>igen</p> <p>- tájékoztat, hogy a vízvédelmi igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről, és egyes vízügyi tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 366/2015. (XII. 2.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 366/2015. Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés c) pontja szerint a Kormány a vízvédelmi igazgatási feladatok ellátására a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságot (a továbbiakban: BM OKF), d) pontja szerint a megyei, fővárosi katasztrófavédelmi igazgatóságot jelöli ki.;</p>	<p>levél</p>	<p>nem</p>	<p>Nem tett módosítást igénylő észrevételt.</p>

Kommunikáció címezettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
		<p>- Leírta, hogy 366/2015. Korm. rendelet 3. § (1) bekezdése szerint a BM OKF vízvédelmi igazgatási feladatait országos illetékességgel látja el.</p> <p>- Tájékoztat, hogy a 366/2015. Korm. rendelet 6. §-a határozza meg a BM OKF vízvédelmi igazgatási feladatait, amelyek között nincs felsorolva, hogy a BM OKF-nek, mint vízvédelmi országos illetékességű szervnek véleményt kell adnia a Natura 2000 Korm. rendelet alapján elkészítendő fenntartási tervvel (tervekkel) kapcsolatban.</p> <p>- A fentiek szerint a Pásztói-legelő (HUHN20148) Natura 2000 terület fenntartási tervének véleményezésében a BM OKF jogszabályi felhatalmazás hiányában szakmai véleményt nem alakíthat ki, így a 366/2015. Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés d) pontjára tekintettel a megkeresést a feladatkörrel érintett területileg illetékes vízügyi és vízvédelmi hatóság, azaz a Hajdú-Bihar Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság részére továbbította.</p>			
Régiós, megyéken túlnyúló hatáskörű szervek:					
Debreceni Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály (Erdőfelügyeleti Osztály és Erdőtervezési Osztály)	- levél, és/v. email értesítés - honlap	<p>igen</p> <p>- tájékoztat, hogy az Országos Erdőállomány Adattár nyilvántartása szerint a Natura 2000 területen elenyésző nagyságú erdőterület (3,82 ha erdő-, valamint 0,62 ha egyéb részlet) található. A két érintett erdőrészlet rendezetlen gazdálkodási viszonyú, vélhetően erre vezethető vissza az, hogy vágáskoruknál jelentősen idősebb, kiritkult faállományokról van szó.</p> <p>- A körzeti erdőterv erdősítési előírásaiban a fenntartási tervben</p>	levél	nem	Nem tett módosítást igénylő észrevételt.

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
		foglaltakkal összhangban őshonos faállományok szerepelnek. - A terület termőhelyi viszonyai alapján új erdők létesítése kevésbé valószínű. - A fenntartási tervvel kapcsolatban az erdészeti hatóság kifogással, további javaslattal nem él.			
Jász-Nagykun-Szolnok megyei szervek					
JNSZ M-i Kormányhivatal Hatósági Főosztály, Bányászati Osztály	- levél, és/v. email értesítés - honlap	igen - Az összeállított dokumentációval egyetért, kifogást nem emel.	levél	nem	Nem tett módosítást igénylő észrevételt.
JNSZ M-i Kormányhivatal Szolnoki Járási Hivatal, Közlekedési, Műszaki engedélyezési, Mérésügyi és Fogyasztóvédelmi Főosztály, Közlekedési és Ütügyi Osztály	- levél, és/v. email értesítés - honlap	igen - A Pásztói-legelő (HUHN20148) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási tervét tárgyban nevezett területre vonatkozóan áttekintette, az abban foglaltakkal kapcsolatban közlekedési szempontú észrevételt nem tett.	levél	nem	Nem tett módosítást igénylő észrevételt.
JNSZ M-i Kormányhivatal Szolnoki Járási Hivatal, Földhivatali Osztály	- levél, és/v. email értesítés - honlap	igen - Tájékoztat, hogy amennyiben a tervezés a termőföld művelési ágának megváltoztatását érinti, a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. tv. 3. § szerint azt be kell jelenteni az ingatlanügyi hatóságnak, amely a bejelentés elmulasztása esetén földvédelmi bírságot szab ki. - A Tfv. 5. § kimondja, hogy a földhasználó köteles hasznosítási kötelezettségének eleget tenni, a termőföldet művelési ágának megfelelő termeléssel hasznosítani, vagy termelés folytatása nélkül a talajvédelmi előírások betartása mellett a gyomnövények megtelepedését és terjedését megakadályozni. - Ha a terv során valamely termőföldet más célra kívánják hasznosítani a Tfv. 10. § (1) bekezdése szerint, az ingatlanügyi hatóság engedélyezésével lehet megtenni. Ugyanezen törvény 9. §. (3) bekezdése	levél	nem	Nem tett módosítást igénylő észrevételt.

Kommunikáció címettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
		<p>szerint a más célú hasznosítás időleges és végleges lehet. Termőföld más célú hasznosításának engedélyezéséről, kérelemre indult eljárásban a területileg illetékes földhivatali osztály dönt.</p> <p>- A Tfv. 21. § (1)-(2). bekezdéseiben, 24. § (1) bekezdés f, pontjában, 25. § (1) bekezdésében foglaltak alapján amennyiben a termőföldet az igénybevevő engedély nélkül hasznosítja más célra, abban az esetben az ingatlanügyi hatóság a földvédelmi járulék kiszabása mellett a Tfv. 2. melléklet 2.5. pontjában meghatározott módon számított földvédelmi járulék háromszorosának megfelelő mértékű földvédelmi bírság kiszabásával is sújtja az igénybevevőt.</p> <p>- A Tfv. 16.§ (1) bekezdés a, pontja kimondja, hogy engedély nélküli más célú hasznosításának minősül az is, ha más célú hasznosítás megkezdésekor az engedély még nem történt meg.</p> <p>- Tájékoztató továbbá, hogy véleménye nem minősül termőföld más célú hasznosítás engedélyezésének és nem pótol egyéb ingatlanügyi eljárást, illetve bejelentési kötelezettség alól nem mentesít.</p>			
Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság	- levél, és/v. email értesítés - honlap	<p>igen</p> <p>- Tájékoztató, hogy a legelő mellett található a Túrkeve XV. csatorna 3+195-3+789 km szelvények közötti szakasza (Túrkeve 0502 helyrajzi számon);</p> <p>-A legelő területén, annak nyugati felében húzódó árok (0503/41-47 helyrajzi számokon) feltételezhetően a Túrkevei XV. csatornába vezeti a területen összegyülekező többletvizeket.</p> <p>Amennyiben a terület vízvisszatartása kívánatos, javasolja ennek az ároknak a kiépített eljárási lehetőséggel (tiltó) történő ellátását, vagy a befogadó</p>	levél	igen	Az 1.7.6., valamint a 3.2. fejezet a beérkezett vélemény alapján korrigálásra került.

Kommunikáció címezettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
		<p>előtt földátváltással való elzárását megfontolni, mely megoldások lehetővé teszik a területen történő vízvisszatartást, de nem járnak a csatolna végleges megszüntetésével.</p> <p>- A legelő dél-nyugati része mellett (közel 600 m-es szakasz) húzódik a Túrkeve XV. belvív elvezető funkciót ellátó csatorna, e szakasza Túrkeve önkormányzatának tulajdonában, a csatorna további szakasza Állami tulajdonú KÖTIVIZIG kezelésében vannak. A csatorna 5390 m hosszú, így jelentős mezőgazdasági művelés alatt álló területről (a Pásztói-legelő melletti szakasz alatt és felett is) vezeti le a belvizeket. Az állami tulajdonú belvízelvezetést szolgáló létesítmények fenntartása és rendeltetésszerű üzemeltetése az 1995. évi LVII vízgazdálkodásról szóló törvény által megfogalmazott feladat.</p> <p>- A fenntartási terv dokumentációjában rögzítettekkel kapcsolatban az alábbi észrevételeket tette: az 1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv fejezetben említett, a tervezési területhez kapcsolódó vízyűjtő alegységtervét (2-18 Nagykunság) a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság készítette el.</p> <p>- Az észrevételek figyelembe vétele és átvezetése mellett a fenntartási tervben foglaltak ellen kifogást nem emelt.</p>			
<p>Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Állami Főépítészeti Iroda</p>	<p>- levél, és/v. email értesítés - honlap</p>	<p>igen</p> <p>- Kérte a Településrendezési eszközök pontjában Jász-Nagykun-Szolnok Megye hatályos településrendezési tervének pontos megjelölését (2020. május 15-től a Jász-Nagykun-Szolnok Megye Közgyűlésének a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei</p>	<p>levél</p>	<p>igen</p>	<p>- az 1.7.2. Településrendezési eszközök pont javításra került</p>

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
		Területrendezési Tervről szóló 3/2020. (V.13.) önkormányzati rendelete van hatályban) - az említetteken túl kifogással nem éltek, észrevételt nem tettek			
Magán tulajdonosok					
gazdálkodó	- levél, és/v. email értesítés - honlap	igen	levél	nem	Nem tett módosítást igénylő észrevételt.

A legfontosabb észrevételek, amelyek alapján a terv módosításra került:

A legfontosabb észrevételek a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal, Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság, valamint a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Állami Főépítési Iroda levélben közölt kritikai megjegyzései, amelyek fontosságuk miatt kivonatolva bekerültek a fenntartási tervbe, valamint amegalapozó dokumentáció mellékletébe. Ezeknek egy része alapján kisebb módosítások történtek a fenntartási tervben, a többi rész, mint különvélemény jelenik meg.

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUIN20148 Pásztói-legelő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetési területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUIN20148 Pásztói-legelő Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan
 természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2021. december „15.”